

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан къызыхъугъэ мафэм фэшI къыфэгущIох

Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевыр республикэм ипашэ телефонымкIэ къыздэгущIэм къызыхъугъэ мафэм фэшI къыфэгущIуагъ. Экономикэ кризисым хэгъэгур къыхэщыжыгъэным илъэхъэнэ кIын регионным ипашэу зэрэщытымкIэ ыпашгъэ кIуцогъэ пшъэрлэхэм язэшIохын конструктивнэ екIоллакIэ зэрэфырилэм пае Тхьаклушынэ Аслъан зэрэфразэр къэралыгъом ипашэ хигъэунэфыкIыгъ. «Урысыем икономикэ зэхьокIынгъэшIухэр зыкIыфэхъухэр лъэпкхэм анахь мэхъанэшхо зратырэ Iофыгъохэм язэшIохын регионхэм япашэхэм теубытагъэ зыхэлъ екIоллакIэ зэрэфырилэр ары», — хигъэунэфыкIыгъ ащ. Адыгеим ыпашгъэ лъэныкъуабэ къызэлъызыубытырэ пшъэрлэ кIынхэу кIуцохэрэм язэшIохын ащ щыпсэхэрэмкIэ ыкIи зэрэпсаоу Урысыем исхэмкIэ кIуцухышIухэр фишIынхэм республикэм ипашэ тапэки зэрэфэлэжэщтым зэрэщыгугъырэр Дмитрий Медведевым хигъэунэфыкIыгъ.

***

ЛЪЫТЭНЫГЪЭ ЗЫФЭСШЫРЭ АСЛЪАН КЫТЭ ЫКЪОР!

Укызыхъугъэ мафэм фэшI сыпфэгущIо. Адыгеим игъэцэкIэкIо хабзэ ыпашгъэ ит пшъэрлэхэм язэшIохынкIэ пшъэдэкIыж ин зыхэлъ Iофэу бгъэцэкIэрэм гъэхъагъэхэр щыпIынхэу пфэсэIо. Пстэуми апэу ахэр зыфэгъэхыгъэхэр регионным ихъэныгъэ экономикэмкIэ ылъапсэ гъэпытэгъэныр, социальнэ инфраструктурэр нахьышIу шIыгъэныр, республикэм зыпкIытыныгъэ ыкIи зэгурьIоныгъэ илгъыныр арых.

О пшъхъэки кыппэблагъэхэми псауныгъэ пытэрэ щылэкIэшIурэ шъуилэнэу сышъуфэлъаIо.

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу
В. ПУТИН

***

ЛЪЫТЭНЫГЪЭ ЗЫФЭСШЫРЭ АСЛЪАН КЫТЭ ЫКЪОР!

Укызыхъугъэ мафэм фэшI сыпфэгущIо. Адыгэ Республикэм социальнэ-экономикэ хэцхоньгъэмкIэ ыкIи лъэпкэ зэгурьIоныгъэр гъэпытэгъэнымкIэ Iофыгъоу къыщыуцухэрэр о пэцэныгъэ дызепхъэзэ зэшIохыгъэ мэхъух.

Псауныгъэ пытэ уилэнэу, пшъэдэкIыж зыхэлъ IофшIэнэу бгъэцэкIэрэм гъэхъэгъэшхохэр щыпIынхэу пфэсэIо.

УФ-м и Федеральнэ ЗэIукIэ и Къэралыгъо Думэ
итхьаматэу Б. В. ГРЫЗЛОВ

***

ЛЪЫТЭНЫГЪЭ ЗЫФЭСШЫРЭ АСЛЪАН КЫТЭ ЫКЪОР!

Укызыхъугъэ мафэм фэшI гуфэбэныгъэ хэлъэу сыпфэгущIо! О пшъхъэки кыппэблагъэхэми псауныгъэ пытэ, насып, щылэкIэшIу шъуилэнэу, Урысыем ифедэ зыхэлъ Iофэу бгъэцэкIэрэм гъэхъэгъакIэхэр щыпIынхэу пфэсэIо.

Лъытэныгъэ кыппфэзышIэу, УФ-м и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Къыблэ федеральнэ шъолгырым шылэ
В. УСТИНОВЫР

Джаш фэдэу Адыгэ Республикэм и Президентэу А. К. Тхьаклушынэм къызыхъугъэ мафэм фэшI къыфэгущIуагъэх Урысые Федерацием и Президент и Администрации иIофышIэхэу С. Е. Нарышкиныр, Н. Хь. Хьопсэрыкъор, С. Н. Дубик, Г. В. Минх; Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет хэтхэу С. М. Мироновыр, С. Ю. Орловыр, В. В. Свиначевыр, В. Н. Шверикас, Н. А. Федоряк, Н. Ващенко; Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ и Къэралыгъо Думэ хэтхэу Л. К. Слискэ, Н. В. Герасимовыр, О. И. Аршба, Е. А. Федоровыр, Ю. В. Васильевыр, В. С. Груздевыр, С. И. Неверовыр, В. В. Рязанскэр, А. Г. Завгаевыр, Р. А. Исаевыр, С. Ю. Осадчэр, А. Н. Ткачевыр, С. В. Хоркинар, Р. Хь. Хьаджэбыекъор, Г. К. Сафаралиевыр, П. В. Крашенинниковыр, Н. В. Левичевыр, Ю. А. Нэпсэур, В. С. Тимченкэр, С. Н. Шишкаревыр, В. П. Денисовыр, Г. А. Зюгановыр, И. В. Лебедевыр; Урысые Федерацием и Правительствэ хэтхэу И. Шуваловыр, С. Б. Ивановыр, Д. Н. Козак, С. С. Собяниныр; Урысые Федерацием иминистерствэхэм, иведомствэхэм, Урысые Федерацием ирегионхэм, Къыблэ федеральнэ шъолгырым, Темыр-Кавказ федеральнэ шъолгырым, Адыгэ Республикэм яIэшхъэтетхэр, Адыгэ Республикэм имуниципальнэ образованиехэм япашэхэр.

ГЪЭМЭФЭ ЗЫГЪЭПСЭФЫГЪОР

Нэбгырэ мин 13-м ехъу

Республикэм щыпсэхэрэ кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо лъэхъанэ, япсауныгъэ игъэпытэн зэрэзэхашэрэм, Iофым шыкIагъэу фэхъухэрэм ыкIи ахэм ядэгъэзыжын тегущыIагъэх республикэ координационнэ советым изэхэсыгъоу тыгъуасэ Мыекъуапэ шылагъэм. Ар зэришагъ Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэцхоньгъэмкIэ иминистрэу Наталья Широкова. Советым изэхэсыгъоу джаш фэдэу шызэфэхысыжыгъэ кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо лъэхъан иапэрэ уцу-

гъо (икIыгъэ мэкъуогъу мазэм) къыгъэлъэгъуагъэри.

Iофэу зытегушIэхэрэм фэгъэхыгъэу координационнэ советым къыщыгушIагъэх Роспотребнадзорым АР-мкIэ и ГъэIорышIаплэ, министерствэ зэфэшъхьафхэм яIыкIохэр, МВД-м иIофышIэхэр. Пстэуми хагъэунэфыкIыгъ, икIыгъэ илъэсым елгытыгъэмэ, мызэгбогурэ кампаниер нахьышIоу зэхэцэгъэ зэрэхъурэр, ау хэукъоныгъэхэр, шыкIагъэхэр щымыIэхэу пIоным Iофыр джыри зэрэтемытыр. Ар афэгъэхыгъэ лагерьхэм агъа-

кIохэрэм ямедицинэ тхылъхэм ягъэхъазырыни, кIэлэцIыкIухэм яхьылIэгъэ къэбарэу кIэлэпIухэм аIэкIэлъ хъурэми, нэмыкIхэми.

Республикэ координационнэ советым къыщыхагъэшIыгъэ лъыплъэн, ушлэкIун органхэм яIофшIэн зэрагъэлъэшыщтыр, ахэм яспециалистхэр зэпыу имылэу лагерьхэм зэращылэщтыр. Мы илъэсым нэбгырэ мин 13-м ехъу а кампанием къыхырагъэубытэщтыр.

Советым изэхэсыгъоу зэрэкIуагъэр нахь игъэкIотыгъэу къыхэтыуытэщтыр.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Бэмэ агъэфедэагъ

2006-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 12-м номерэу 256-ФЗ зытетэу къыдэкIыгъэ Федеральнэ законэу «КIэлэцIыкIу зилэ унагъохэм къэралыгъо Iэпылэгъоу арагырэм хэгъэхъожыныгъэхэр фэшIыгъэнхэмкIэ зехъэгъэн фэе Iофыгъохэм яхьылIагъ» зыфило-рэм зэригъэнафэрэм тетэу, унагъохэм зытIонэрэ сабылэ е ащ къыкIэлъыкIуагъэм ыныбжэ илъэсшхъугъэм 2010-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу ны (унэгъо) мылькур зытелъытэгъэ лъэныкъо шъхьалэ пстэуми апэIуагъэхъан алъэ-кIышт: унэ амалхэр нахьышIу шIыгъэнхэр, кIалэхэр егъэджэгъэнхэр, бзылфыгъэм IофшIэнымкIэ пенсиехэм апае зэIуигъэкIэрэ Iахьым хэлъхъэгъэныр.

Ны (унэгъо) мылькур гъэзеклогъэным ехьылIэгъэ заявлениер ятIонэрэ е ащ къыкIэлъыкIогъэ сабым ыныбжэ илъэситIурэ мзыхэр зыхъурэ ужым атын фитых, ау кIорэ илъэсым иятIонэрэ кIэлъэныкъо мылькур зыгъэфедэ

зышIоигъом жьоныгъуакIэм и 1-м нахь класэ мыхъугъэу ыкIи къыкIэлъыкIошт илъэсым иапэрэ мзых къыхиубытэу ар зыгъэзеклогъэу изыхъухагъэм чъэпыогъум и 1-м ыуж кIымынагъэу заявлениер ытын пае.

ЯтIонэрэм е ащ къыкIэлъыклогъэ сабым ыныбжэ илъэсшхъугъэу охъуфэкIэ емыжэхэу унэ къэщфыгъэным е шIыгъэным пае банкхэм чIыфэу къалахыгъэр тыжыгъэным а мылькур ны (унэгъо) мылькумкIэ къэралыгъо сертификат зилэхэм пэIуагъэхъан фитхэу хабзэм 2009-рэ илъэсым ыгъэпсыгъагъ. Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэ унэгъо 519-м а амалыр къызыфагъэфедэ, унэ къэщфыгъэным е шIыгъэным пае чIыфэу аштагъэм ны (унэгъо) мылькур пэIуагъэхъагъ. А Iофыгъом пае бюджет мылькоу сомэ миллиони 152-рэ агъэфедэагъ.

Ны (унэгъо) мылькур ятIонэрэ чъэзым (ятIонэрэ е ащ къыкIэлъыклогъэ сабым ыныбжэ илъэсшхъугъэу зэрэхъугъэм пае) къыхиу-

бытэу зыгъэфедэ зышIоигъоу унэгъо 210-мэ заявлениехэр алахыгъэх: унэгъо 205-мэ унэ амалхэр нахьышIу шIыгъэнхэм, унэгъуи 3-мэ кIалэхэр егъэджэгъэнхэм, унэгъуи 2-мэ IофшIэнымкIэ пенсиехэм апае зэIуагъэкIэрэ Iахьым а мылькур апэIуагъэхъанэу рахъухагъ.

2007-рэ илъэсым къыщыублагъэу зэкIэмкIи Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэ унэгъо 8760-м ны (унэгъо) мылькум телъытэгъэ къэралыгъо сертификат къаратыгъ. Ахэм ащыщхэу унэгъо 6979-м е зэкIэ къэралыгъо сертификат зилэхэм япроцент 79,7-м ны (унэгъо) мылькум щыщхэу зэтыгъо сомэ мин 12 зырыз агъэфедэагъ.

Ны (унэгъо) мылькур зымыгъэфедэагъэхэм яахъшэу зэIуагъэр 2010-рэ илъэсым сомэ 343378,8-м нэсыгъ. Къэралыгъо сертификат зилэхэу ны (унэгъо) мылькум щыщхэу зыгъэфедэагъэхэм ямылькоу счетым кIынагъэм инфляцием телъытагъэу къыхэхъошт.

ПФР-м
и Адыгэ республикэ Къутамэ
ипресс-къулыкъу

Егъэдджэныр исэнэхъат

шъхъаІ

Аскъэлэе гурыт еджапІэу N 2-м шылэжьэрэ кружокэу «Историки-краеведы» зыфиорэм иІофшІэн план диштэу 2009 — 2010-рэ илъэс еджэгъум икІэхым научнэ конференцие зэхищэгъ. Ар зыфэгъэхьыгъагъэр кІэлэгъэджэ ІофшІэным иветеранэу Емыж Муслымэт ары. Іофтхъабзэр зезыщэгъэр зыцІэ къетІогъэ кружокым ипашэу Еутых Хъарыет.

КІэлэджакІохэм конференцием пэшІорыгъэшэу зыфагъэхъазырыгъ, Муслымэт ищІІэныгъэ гъогу кызыІотыкІырэ тхыгъэхэр аугъоигъэх, кабинетыр агъэкІэ-ркъІагъ.

Еутых Хъарыет ипсэлэе кІэІ шыхыгъэунэфыкІыгъ якъоджэ-гъоу Емыж Муслымэт шыІэныгъэ гъогушІу кызыерикІугъэр, шІэныгъэу ыгъотырэр хъалэлэу цІыф жугъэхэм зэрадигощырэр, икІэлэгъэджэ ІофшІэн шыгъу хэлэу зэригъэцкъІагъэр. Илъэс зэкІэлэыкІохэм исэнэхъат фэ-шъыпкъэу зэрэлэжьагъэм кыэх-кыкІэ шыгъу тхылъхэр, «ІофшІэным иветеран» зыфиорэ шыгъуцІэр ащ кыфагъэшъо-шагъ. Пенсием зэкІохъымы зы

мафи хэбзэ Іоф ымышІэу къекІугъэп, непэ дэмышъхъахэу дин Іофхэр зэрехъэх.

Нэужым гушыІэ зыштэгъэ Муслымэт конференцием къекІолІэгъэ пстэуми шІуфэс къары-хыгъ. ІэнэкІэу хъакІапІэ кызырэ-мыкІуагъэр къарыІуагъ. ЛІэ-къотх таблицэу «Емыжэ Бирам

илІэкъо къутам» зыфиорэр сурэт шыгъэу кружокым хэтхэм шІухъафтынэу къаритыгъ.

КІэлэгъэджэ шІагъом ищІІэ-ныгъэ гъогу ашІогъэшІэгъонэу нэужым къэзэрэуагъоигъэхэм упчІэхэр ратыгъэх.

— *УищІІэныгъэ гъогу шы-щэу сьд фэдэрэ чІыпІа анахъэу пщымыгъуишэссырэр?*

— Сщымыгъуишэн чІыпІабэ сищІІэныгъэ гъогу кыххъафгъ. Ау сэркІэ лъэтэгъэуоу слъытэу зы хъугъэ-шІагъэ хэзгъэунэфы-кІын. Аскъэлэе къоджэ пчэгум ит «тучанышхокІэ» тызаджэщтыгъэр (джы Разет итучан) зэохом игъом зы лъэхъанэ горэм абгы-нэгъагъ. Сэ джыри еджапІэм сьцІэхъэгъагъэп, сьцІыкІугъ. Синыбджэгъухэр сигъусэхэу шъхъаныгъуишэ апчэу хауты-гъэм мэфэ нэфэу типшыхъагъ. Хэти ежы ыгукІэ зыфаер кы-штагъ, зым пряник, адрэм са-бын, нэмыкІхэри. Сэ тхылъхэр кычІэсхыгъагъэх, джауштэу шІэныгъэм сыфаблэу сицІыкІу-гъом щегъэжьагъэу сыщытыгъ.

— *Апэрэу сьд Іофа пшІа-гъэр?*

— Апэрэ ІофшІэнэу сшІагъэр цІыфым ищІІэныгъэ икъегъэ-жъапІ — ПэнэжьыкІое район сымэджэщым сабыйхэр кызы-щыхъухэр иотделение акушер-кэу сылуыгъ. Нэужым нэмыкІ сэнэхъатхэр зэзгъэгъотыгъэх.

— *Бэ тхъапшІа пшІэрэр?*

— Тикъэралыгъо бзитІур дэ-гъоу сшІэхэу сэлъыгъ. Адыга-бзэр сицидэльфыбз, ащ сырэгъу-шыІэ, сырэтхэ. Урысыбзэм сы-рылэжьагъ, сисэнэхъат шъхъаІ. НэмыщыбзэмкІэ гурыт еджапІэм илъэс заулэрэ щезгъэджагъэх. ИнджылызыбзэмкІэ курсхэр къэсыухыгъэх. Джы арапыбзэм сырэлэжьэ.

КІэлэджакІохэм упчІэу къа-тыгъэхэм зэкІэми Муслымэт игуапэу джэуапхэр къаритыжы-гъэх.

МЭЗЭГЪО МэлаІычэт.
Аскъэлай.

Лыхъужъхэм ягъогухэмкІэ

Патриотическэ плуныгъэмкІэ республикэ программэу 2008 — 2010-рэ илъэсхэм шыІэныгъэм щыпхыращы-рэм диштэу автопробег Адыгеим щыкІуагъ. Ныбжьы-кІэхэм япатриотическэ плуныгъэ пылъ общественнэ организациехэр, Афганистан дзэ къулыкъур щызы-хыгъэмэ я Союз хэтхэр, нэмыкІхэри ащ хэлэжьагъэх.

Хэгъэгу зэохом Теклюныгъэр кызыщыдахыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъугъэм, Адыгеим фашист техаклохэр заом илъэхъан зэрэра-фыжыгъагъэхэм Іофтхъабзэр афэгъэхыгъагъ. Мыекъуапэ щаубли, районхэм ащІагъэх.

Саугъэтхэм къэгъагъэхэр акІэлыралъхъагъэх, лыхъужъ ыкІи лэжьэкІо шытхъум япхыгъэ чІыпІэхэр Адыгеим щызэрагъэлъэгъу-гъэх. НыбжьыкІэхэм япатриотическэ плуныгъэ ехыылІэгъэ зэлукІэхэр лъэхъаным диштэу тапэкІи зэхашщытх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Дунэе нэфыр ным тигъэлъэгъугъэ

Ныр хэгъэгум ян. Тикъэра-лыгъошхо шынагъо зефэм — фа-шистхэм язуагъэр — къэралы-гъор къэзыгъэнэжьыгъэр нымэ апІугъэ кІалэхэр арых. «За Ро-дину-матъ!» зыфиорэ джэпса-лэм дырагъаштэщтыгъ, ным паскІэ апсэ агъэтІылыгъэ зуа-гъэх — тидзэкІолІ лыхъужъмэ Теклюныгъэр къыдахыгъ.

Адыгэмэ интеллигенциеу яІа-гъэр, непи тилэр а лъэхъанэ кы-ным — нымэ апІугъ. Ахэм зэо гъогу кІыхъэ зэпачыгъэх, кы-ным пэшІуекІохэзэ, ясабыйхэр апІугъэх.

2009-рэ илъэсым Адыгэ Рес-публикэм и Лъэпкъ театрэ иар-тист цІэрыІоу, драматургъу Мурэтэ Чэпай ытхыгъэ пьесэу «Шъузабэхэр» ятІонэрэу ша-гъэууцужыгъ. Залым цІыфыбэ чІэсыгъ. Зэо лъэхъаныр зынэгъу кІэкІыгъэу еплъырэмэ анэпсы-хэр зэралэкІыщтыгъэр слъэ-гъугъэ.

Ным и Мафэ 1998-рэ илъэ-сым кыщегъэжьагъэу Урысые Федерацием и Президент иуна-шъокІэ хагъэунэфыкІы. А мэфэкІым цІыфхэр зэфещэх, зэ-рехъых.

Ным фэгъэхыгъэ усэхэр,

орэдхэр къаІохэ зыхъукІэ, гу-фэбэныгъэу ным фыряІэм изэ-хашІэ къалэты. Гум мыщ фэдэ гушыІэхэр къеІуыкІы: «Дунэе нэфыр ным тегъэлъэгъу, ыбгъэ тыкІэлъэу тепІу, ІаплІыкІэ «ты-зэрехъэ»...

Ары. Псэемыблэжьэу ныр лэжьэзэ, ибын-ильфыгъэхэр гъэзэныгъэ гъогум тырещэх. ШыІэныгъэр лызыгъэкІуатэ-хэрэр ным ыпІугъэ сабыйхэр ары. Ныр мэгугъэ, мэхъуапсэ. Исабыймэ яхъяр ылъэгъунэу а уахътэм гуІэу ежэ. Ным ишІу-шІагъэ гъунэ имыІэу ины, пстэуми ахэлэ ащ иІоф.

Ащ фэдиз зышІокІ, гуІэгъу, щІагъэ зІІэм фэмышІапхъи фэмыІуапхъи шыІэп. АщкІэ, ным итемэ адыгэ литературэм чІыпІэшхо шиубытыгъ.

УсакІоу КъумпІыл Къадыр-бэч лирикэ усэхэмкІэ адыгэ поэтиер кыгъэбаигъ. Ным иусэхэмкІэ: «Ным иорэд», «Тян, остыгъэр кысфыхъган», «Ны-хэр», «Тянэ ыІитІу». Мы усэ-хэмкІэ тхакІом къэгъэшъып-къэжы гур ыгъэушъкоуеу кы-шело ным ыпшІэ кІонэу зи зэ-рэхымыІэр.

КІЭРЭЩЭ Зуз.

Псым, фабэм, тыгъэм шъуафэсакъ

Аужырэ тхъамэфитІу-щым Урысыем ишъолъырхэм, зэкІ пІоми хъунэу, температурэр лъагъу ащыдэкІоагъ, фабэм цІыфхэр гузэжыгъу хидзагъэх. Фабэмрэ тыгъэмрэ зэрар кы-зыфахъырэм ипчъагъэ хэхъо. Джаш фэдэу псыр хэкІыпІэу нахъыбэхэм кызырэхыхырым ыпкъ кыкІыкІэ, псыхэм ахэ-кІуадэрэм ипчъагъи, адрэ илъэхэм ягъэпшагъэмэ, бэдэд. Ащ фэшІ псым узэрэщызекІо-щтым ишанъэхэр, фабэм е тыгъэм зызэрашыуухъумэщтыр МЧС-м джыри зэ шъугу къе-гъэІыжыых.

Псым узэрэщызекІоштыр:
1. ЗыщыбгъэпскІыным фэ-мыгъэпсыгъэ чІыпІэхэм псым уащыхахъэ хъуштгэп.

2. Шъуешъуагъэу шъухэ-мышъ.

3. ТакъыкІи 10 — 15 на-хъыбэрэ псым ухэсы хъу-штгэп.

4. Къуашъоу тетым благъэу шъуемысылІ.

5. УимынэІосэ чІыпІэм псы чІэгъым ущычІэсыхъэныр шы-нагъо, мыжъошхохэр е нэмы-кІэу узэутэкІынхэр хэлъынхэ ылъэкІышщ.

6. Псыр джэгупІэ пшІы хъуштгэп.

7. КІэлэцІыкІухэр язакъоу псым кыххэщымынэх.

8. Джэголъэ е нэмыкІ пкъы-гъо гъэпшыгъэхэмкІэ шъухэсы-хъэмэ, ахэр псым чыжьэу Іуи-хынкІэ зэрэщынагъор зыщы-шъумыгъэгъуиш.

9. Цыфхэм зызыщэгъэп-кІырэм къуашъокІэ е псым щес-ырэ кушъхъэфачъэхэмкІэ шъухэмысыхъ.

Фабэм е тыгъэм зызэра-щыуухъумэщтыр:

1. Сыхъатыр ІІ-м кыщегъэ-жъагъэу 17-м нэс тыгъэм ухэ-тыныр анахъ шынагъу. А уахъ-тэр ары нахъыбэу укызызэ-кІигъэплыхъэрэр.

2. Нахъ зыщыфабэм жъаум учІэмыкІымэ нахъышІу. Тыгъэ-нэбзыйхэр занкІэу кызырэпте-мыпсэщтхэм упылын фае.

3. Пшъхъэ мыухъумагъэу ухахъэ хъуштгэп.

4. Зы мафэм кыкІоцІ псы литритІум нахъ мымакІэу ипшъун фае.

5. Тыгъэм бэрэ узыхэтыгъэм ыуж псым пкъышъоыр игъо-рыгъоу есэным пае, цІыкІу-цІыкІоу ухэхъан фае.

Цыфхэм аІукІагъ

БлэкІыгъэ бэрэскэшхом АР-м исуд пристав шъхъалэу Дмитрий Ткаченкэр Мыекъопэ районым цыфхэм ащыІукІагъ.

Суд приставхэм я Мыекъопэ райотдел къекІолІэгъэ цыфхэр Іофыгъо зэфэшъафхэм агъэгъу-мэкІышщтыгъэх. Ау анахъ къахэ-щыгъэхэр алиментхэр кызырэ-мытыхэрэм епхыгъэхэр арых. Мы ІофыгъомкІэ зыкыфэзы-гъээзгъэ бзылфыгъэм дэгущыІэ зэхъум Дмитрий Ткаченкэм кы-Іуагъ алиментхэм якъыІыхын

Іоф кызырэкІоу зэрэщымытыр, суд приставам иІэпІэсэныгъэ ар зэшІохыгъэ хъуныр зэрелъы-тыгъэр. Сабым ифитыныгъэхэр къэгъэгъунэгъэнхэм мэхъанэшхо зэриІэр къыдалыгътэзэ, Адыгеим исуд приставхэм законыр агъэ-федэзэ а Іофыр зэшІуахы. Зы лъэІу тхылъи яшъыпкъэу зэхамыфэу, амал зэриІэкІэ игъэцэ-

кІэн псынклэу зэшІуамахъу ахэм къагъанэрэп.

Джы къэкІорэ зэлукІэгъоу суд пристав шъхъалэм цыфхэм ады-риІэщтыр шышъхъэлум и 30-м зэхашщт, ар Адыгэкъалэ шы-кІошщ. Ащ фэгъэхыгъэ къэба-рыр нахъ класэу СМІ-хэм кы-хаутышщ.

Суд пристав шъхъалэр цыф-хэм зэралукІэщт графикым укІэупчІэн плъэкІышщ суд при-ставхэм яфедеральнэ къулы-кы и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм шыІэм телефонэу **8 (8772) 57-14-52-мкІэ.**

АР-мкІэ УФССП-м ипресс-къулыкъу

КЪЭБЫХЪАБЛЭУ НУРЭР ЗИДАХЭМ УКЪЫЩЫХЪУГЪ

Шымыгъэхъу Мурат илъэс 80 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъ

*Къэбыхъаблэу нурэр зидахэм
ЛъэІэгъу икІыгъэхэр ыІунэ чІэт,
Лъыгъэчъэ заоу кызыІыжыгъэм
Исаугъэт къуишъхъэтым тет.*

*Къоджэ уІагъэр шъхъафит быракъэу
Адыгэ чылэхэм апэ итыгъ,
Гъэры зымышІэу, ышъхъэ Іэтыгъэу
Къуишъхъэтым ззихэм къахэкІыжыгъ.*

*Адыгэ лъэпкъхэр ыгъоуишъэу
Фэрэ нэишъуантІэ чылэм къеджэагъ,
УчыІэ лъапІэу ыи Къэбыхъаблэ
ХъопсэпІэ чІыпІэр фигъэнэфагъ.*

*Джаш фэдэ хыишъэм изэхэкІыпІэ
Шымыгъэхъу унагъом укышъухъагъ,
Унэрэ уятэрэ чылэм ыІэтэу
Чыишъ-мэфишъ джэзур шыІагъ.*

*Зэи-зэишъхъу хэм ясэнэхъат
КІэлэгъаджэу лъыбгъэкІоагъ,
ШІэныгъэ кууэхэр шІукІэ янтэу
Лъэпкъ сабыйхэр о ебгъэджагъ.*

*Ныдэлъф мэкъамэхэр ащымыгъуишэнэу
Сабый гъэсэным о упылыгъ,
Уиорэдышъоу чылэм шъхъащытхэр
КъэкІошщ лъэІэгъухэм гъогу яптыгъ.*

*Дунай адыгэхэм уариусаІоу
Уитхыгъэ лъапІэхэр гъогу лъагъоу тІІ.
Уибын иунэрэ жьэогу нэфынэу
Адыгэ лъэпкъым тамыгъэу иІ.*

*УчыІэ лъапІу, уилэкъо лъэиш
Лъэпкъ шыІакІэм гъаиІэм хэрэт,
О къэбгъэиІэишъоу Тхъэм кыуитыгъэм
Зэнымыгъэоу орэд фэпІошщ.*

ХЪАГЪУНДЭКЪО Хъамед.

«Мэкъу-мэщым аныхъэу тыпылъ»

Израиль кыкыгыз адыгалым дытилегиз зэдэгущылегизур

— Ори мэкхумэц лофыгьохэм уафэгъезагъэу тилъапкь гъзетэу «Адыгъ макъэм» иредакцие илъэсыбэ хьугъэу уццэлажыбэ сыхьаклэ а лъэныкъом фэгъэхьыгъэу кылуатэхэрэр пшлогъэшлэгъонынхэу сэгугъэ, — ылуагъ Асфар.

— Пшихэми адыгаца ялэхэр?
— АнахыжьымкIэ кьегъэ-
жьагъу цIу ялэхэр Мыхамэт-
амин, Ахымэд (мыры тикомпа-
ние хэмтыр), ац ыуж сэры
кьаклорэр, етIанэ Махьмуд, Абас.
Зэххэм кьытхэкигъэ кIалэхэу,
ахэм ащыцхэм кьапыхьожьы-
гъэхэу нэбгыр 14 тыхьоу тызэ-
дэлажьэ. Тышпыхуэр Джансэт-

— Гектар тхьапша зэшыхэм чыгоу кышъуфэгъэзагъэр?

Клaхырэр тэ кьытaтырэм нaхьы-
бэш, фeдэ афэху. Джырэ лэ
хьаным Интернетым тыхыхэкэ
сид фэдэ лэжыгыи хэгьэгум
ичIыпIэ зэфэшхьафхэм уасэу
ащырилэр зэтэгъашIэш, тэркэ
нахь фeдэ кьытэу зэтщэщтым
тезгыы.

— КЭлитIүрэ зы пшгашгэрэ сйлэх. КIэлэ нахыкIэры Исма-хыл, нахыкIэр Пшчымаф, пшгашгэм тыхгэреджэрэ Козета. Нэг-гыришми лгэшэу таггэрэзэшг, шыкур тэлэ. Пшгашгэрэ эджда-гыр экономикэм фэгэгхыггэлэ лофыггэхэр арых, исэнэхыаткIэ

Сурэтым итыр: **Нэпсэу Къад-
рый.**

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхьыллагъ»
зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэуагъагъэхэр, 2004, N 4; 2005, N 5, 8, 12; 2006, N 8; 2007, N 1, 5, 6, 7, 12; 2008, N 6, 7, 11; 2009, N 4, 7, 12; 2010, N 2, 5) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 3-рэ шъхьэм я 27²-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 27²-рэ статья. КIэлэцIыкIухэм япкъышъол псыхьэгъэным, яакъылкIэ, япсикхэкIэ, ягушъхьэлэжыгъэкIэ, яцIыфыгъэкIэ хэхьоныгъэ ягъэшлыгъэным ыкIи ахэм зэрар ямыгъэхьыгъэным япхыгъэ шапхьэхэр заукохэрэм

1. Илъэс 18-м зыныбж нэмысыгъэ кIэлэцIыкIухэр янэ-ятэхэр (зыпIунхэу зыштагъэхэр) ямыгъусэхэу юридическэ лицэхэм е юридическэ лицэу шымытхэу предприниматель IофшIэным фэгъэзагъэхэм яобъектхэу (ячIыплэхэу, яунэхэу) сексуальнэ нэша-нэ зыхэлъ товархэр зыщашхэрэм, пивэ, санэ зыщашхэрэ ресторанхэм, бархэм, нэмыкI чIыплэхэу шъон пытэхэм, пивэм, санэхэм ыкIи ахэм яхьырхэм анэмыкI зыщамышхэрэм, джащ фэдэу кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ, ахэм япкъышъол псыхьэгъэнымкIэ, яакъыл, япсикхэ зэтэгъуоцогъэнымкIэ, ягушъхьэлэжыгъэ, яцIыфыгъэ зыкыгъэлэтыгъэнымкIэ зэрар къэзыхьын зытэкIышт нэмыкI чIыплэхэм ащылэхэ зэрэмыхьуштхэм

яхьылIэгъэ шапхьэхэр заукохэкIэ, мыщ фэдэу адзеклонхэ алъэкIышт:

1) ны-тыхэм (ахэм ачIыплэ итхэм) афагъэпытэн;
2) юридическэ лицэу шымытхэу предприниматель IофшIэным хэшагъэхэм сомэ мин 10 хьурэ административнэ тазыр атыралъхьан;

3) юридическэ лицэхэм сомэ мин 30 хьурэ административнэ тазыр атыралъхьан алъэкIышт.

2. Зыныбж илъэс 16-м нэмысыгъэ кIэлэцIыкIухэр чэщырэ сыхьатыр 22.00-м шегъэжыгъэу сыхьатыр 6.00-м нэс общественнэ чIыплэхэм — урамхэм, стадионхэм, паркхэм, скверхэм, зэкIэми зэдагъэфедэрэ транспортым (зыщеджэхэрэ чIыплэм зэрэ-лылэсыхэрэ ахэмтгъу) юридическэ лицэхэм е юридическэ лицэу шымытхэу предприниматель IофшIэным хэшагъэхэм яобъектхэу (ячIыплэхэу, яунэхэу) Интернетым езыхьхэрэм, джащ фэдэу федеральнэ законодательствэм къызэрэщыдэлъытэгъэ шIыкIэм тетэу шъон пытэхэр, пивэр, спирт зыхэлъ нэмыкI шъонхэр розничнэу зыщашхэрэ чIыплэхэм, компьютер салонхэм ыкIи нэмыкI общественнэ чIыплэхэм янэ-ятэхэр (ахэм ачIыплэ итхэр), кIэлэцIыкIухэр зыхэлэжыгъэ Iофтхьабзэхэр зэхэзыщэхэрэм ямыгъусэхэу защалэгъухэкIэ, мыщ фэдэу адзеклонхэ алъэкIышт:

1) ны-тыхэм (ахэм ачIыплэ итхэм), кIэлэцIыкIухэр зыхэлэжыгъэ Iофтхьабзэхэр зэхэзыщэхэрэм афагъэпытэн;

2) юридическэ лицэу шымытхэу предприниматель IофшIэным хэшагъэхэм сомэ мин 10 хьурэ административнэ тазыр атыралъхьан;

3) юридическэ лицэхэм сомэ мин 30 хьурэ административнэ тазыр атыралъхьан алъэкIышт.

3. Мы статья иа 1-рэ, иа 2-рэ Iахьхэм зигугъу къашIырэ зекIуакIэхэр ятIонэрэу къаыхафэхэкIэ, административнэ тазыр арагъэты:

1) ны-тыхэм (ахэм ачIыплэ итхэм) сомэ мин хьоу;
2) юридическэ лицэу шымытхэу предприниматель IофшIэным хэшагъэхэм сомэ мин 30 хьоу;
3) юридическэ лицэхэм — сомэ мин 50 хьоу.»;

2) я 38-рэ статьям:
а) иа 2-рэ, иа 3-рэ Iахьхэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«2. Мы Законом иа 20 — 23-рэ, иа 24-рэ, иа 25-рэ, иа 27²-рэ, иа 28 — 36-рэ статьяхэм къыдалъытэрэ административнэ хэбзэукононыгъэхэм яхьылIэгъэ Iофхэм административнэ комисионхэр ахэплэхэ.

3. Я 27¹-рэ, я 27²-рэ статьяхэм къыдалъытэрэ хэбзэукононыгъэхэу я 27²-рэ статья иа 1-рэ Iахь иа 1-рэ пункт, иа 2-рэ Iахь иа 1-рэ пункт, иа 3-рэ Iахь иа 1-рэ пункт зигугъу къышIыхэрэм алэкIэшIагъэхэм яхьылIэгъэ Iофхэм зыныбж имыкыгъэхэм яIофхэмкIэ район (къэлэ) комисионхэр ахэплэхэ.»;

б) я 4-рэ Iахьхэм хэт пчъагъэхэу «27¹, 28» зыфилохэрэмкIэ зэблэхуужыгъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфишI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъяупэ,
мэкъуогъум и 2, 2010-рэ илъэс
N 354

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунэшъо заулэмэ
зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехьыллагъ

Ветеранхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэу зипсэукIэ амалхэр нахьышIу афэшлыгъэнэу зытефэхэрэм унэ ращэфынэу федеральнэ бюджетым имылькыу шыщ зэтыгъо ахьщэ Iэпылэгъу алэкIэгъэхьэгъэнымкIэ социальнэ Iэпылэгъу зэрарагъэгъотырэ шIыкIэр нахьышIу шIыгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ышIыгъ:**

1. Мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымкIэ, транспортнымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ, гъогу хьызмэтымкIэ и Министерствэ ехьылIэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шышъхьэлум и 21-м ышIыгъэ унашъоу N 179-р зытетэу «Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымкIэ, транспортнымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ, гъогу хьызмэтымкIэ и Министерствэ иIофыгъохэр» зыфило-рэмкIэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэуагъагъэхэм, 2009, N 8, 12; 2010, N 4), я III-рэ разделым иа 18-рэ подпункт иабзацу «е»-м кIуачIэ имыIэжыгъэу лъытэгъэнэу;

2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 22-м ышIыгъэ унашъоу N 46-р зытетэу «Ветеранхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэу зипсэукIэ амалхэр нахьышIу афэшлыгъэнэу зытефэхэрэм унэ ращэфынэу федеральнэ бюджетым имылькыу шыщ зэтыгъо ахьщэ Iэпылэгъу алэкIэгъэхьэгъэнымкIэ социальнэ Iэпылэгъу зэрарагъэгъотырэ шIыкIэм ехьыллагъ» зыфило-рэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэуагъагъэхэр, 2010, N 3) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

а) я 2-рэ пункт мыщ тетэу кIэу къэтыгъэнэу:

«2. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2006-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 11-м ышIыгъэ унашъоу N 171-р зытетэу «Ветеранхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэу зипсэукIэ амалхэр нахьышIу афэшлыгъэнэу зытефэхэрэм, 2005-рэ илъэсым шылэ мазэм и 1-м нэс учетым агъэуцугъэхэм, федеральнэ бюджетым имылькыу къызыфагъэфедэзэ, унэ ащэфынымкIэ социальнэ Iэпылэгъу зэрарагъэгъотырэ шIыкIэм ехьыллагъ» зыфило-рэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэуагъагъэхэр, 2006, N 12; 2007, N 8; 2008, N 5, 12) диштэу зэхэуагъэуцогъэ списокхэр, джащ фэдэу мы унашъом иа 3.1-рэ пункт иа 2-рэ, иа 3-рэ подпунктхэм атетэу къалэкIэхьэгъэ къэбархэр Iэубытыплэ къызыфа-шIыхэзэ, мы унашъом къызэрэдилъытэрэ шIыкIэм тетэу федеральнэ бюджетым шыщ зэтыгъо ахьщэ унэ ращэфынэу алэкIэгъэхьэгъэнымкIэ социальнэ

Iэпылэгъу зэратынэу зытефэхэрэм яреестрэ 2010-рэ илъэсым зэхэуагъэуцонэу гъэнэфэгъэнэу.»;

б) я 3.1-рэ пункт хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3.1. Чыплэ зыгъэлорышIэжынымкIэ органхэу унэ зэратынэу зытефэхэрэм учетым хэзыгъэуцохэрэм игъо афэлъэгъугъэнэу Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ Iэклагъэхьанхэу:

«1) ветеранхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэу унэ къаратыным пае учетым хэуцагъэхэм ыкIи федеральнэ бюджетым имылькыу къызфагъэфедэзэ унэ ащэфынымкIэ социальнэ Iэпылэгъу арагъэгъотыным ифитыныгъэ зилэхэм яспикхэхэу муниципальнэ образованием ипашэ ыIапэ зыкIэдзагъэхэу илъэсэу итым ищылэ мазэ и 1-м ехьулIэу зэхэуагъэуцугъэхэр (ыужкIэ списокхэр тIозэ дгъэкIошт) илъэс къэс шылэ мазэм и 15-м нэс;

2) кварталэу блэкIыгъэм къыкIэлъыкIорэ мазэм иапэрэ мафэ квартал къэс ветеранхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэм федеральнэ мылькыкIэ унэ ащэфынэу фитыныгъэ зэралэм епхыгъэ къэбархэм зэхьоклыныгъэхэу афэхьыгъэхэр къыдалъытэхэзэ, зыхэплэжыгъэхэу списокхэр;

3) мазэм иа 1-рэ мафэ мазэ къэс ветеранхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэм федеральнэ мылькыкIэ унэ ащэфынэу фитыныгъэ зэралэр къэзыушыхьатырэ учет тхьылым зэхьоклыныгъэхэр зэрэфэхьыгъэхэм яхьылIэгъэ къэбархэр.»;

в) гуадзэм иа II-рэ раздел мыщ тетэу икIэрыкIэу къэтыгъэнэу:

«II. Реестрэхэр зэрэзэхэуагъэуцорэ шIыкIэр»

1. Федеральнэ бюджетым имылькыу шыщ зэтыгъо ахьщэ Iэпылэгъу аратынэу зэрэфэрэмкIэ реестрэу Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ зэхигъэуцорэм къышIыдэлъытэгъэ чэзым диштэу мазэм и 1-м нэс зигугъу къэтшIыгъэхэм унэ ращэфынэу зэтыгъо ахьщэ Iэпылэгъу алэкIагъахэ. Реестрэр зыфэдэщтыр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ары.

2. Реестрэм хагъэхьанхэмкIэ лъапсэ мэхьух ветеранхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэу унэ къаратынымкIэ учетым хэуцагъэхэм ыкIи федеральнэ бюджетым имылькыу къызфагъэфедэзэ унэ ащэфынымкIэ социальнэ Iэпылэгъу арагъэгъотыным ифитыныгъэ зилэхэм яспикхэхэу чыплэ зыгъэлорышIэжынымкIэ органхэм алапэ зыкIэдзэжыгъэхэу илъэс къэс ыкIи квартал къэс алэкIагъахэхэрэр (ыужкIэ списокхэр тIозэ дгъэкIошт). Списокхэр зыфэдэщтхэмрэ ахэр зэралэ-клагъэхьант шIыкIэмрэ зыхьэсырэр Адыгэ Республи-

кэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ары.

3. Мы ШIыкIэм иа I-рэ раздел иа 2-рэ пункт зигугъу къышIыхэрэм яреестрэрэ мы ШIыкIэм иа I-рэ раздел иа 3-рэ пункт зигугъу къышIыхэрэм яреестрэрэ шъхьаф-шъхьафэу зэхэуагъэу. Унэ зэрэмы-IэмкIэ учетым зыуцугъэхэу мафэм къыпкъырыкIыхэзэ, чэзыр къыдалъытэзэ, цыфхэр реестрэхэм ахагъа-хьэх. А зы мэфэ шъыпкъэм учетым хагъэуцагъэхэр законодательствэм къызэрэдилъытэрэ шIыкIэм диштэу, социальнэ Iэпылэгъу аратыным ифитыныгъэ яIэ зыхьыгъэ мафэм къыпкъырыкIыхэзэ, реестрэхэм ахагъахьэх. Зигугъу къэтшIыгъэ фитыныгъэр яIэ хьугъэкIэ залытэрэр удостоверение гъэнэфэгъэр е нэмыкI документэу гражданиным истатус къэзыгъэ-шъыпкъэжыгъэрэу къызышIыратыгъэ мафэр ары. А зы мэфэ шъыпкъэм нэбгырэ зэфэшъхьафхэм ащ фэдэ фитыныгъэ яIэ хьугъэмэ, алфавит зэкIэлъыкIуакIэм тетэу реестрэхэм ахагъахьэх.

4. Мы ШIыкIэм иа I-рэ раздел иа 2-рэ, иа 3-рэ пунктхэм зигугъу ашIыхэрэм унэ ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхьагъэу федеральнэ бюджетым имылькыу шыщ Адыгэ Республикэм и республикэ бюджет зыIуIлэрэ нэуж Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ мэфи 10-м къыкIоцI реестрэхэм ахагъэхьагъэхэм реестрэм къышIыдэлъытэгъэ чэзым диштэу зэтыгъо ахьщэ Iэпылэгъу къазэрафатIупщырэм ехьылIэгъэ мэкъэгъэIу тхыгъэу алэкIагъахьэх.»;

г) я III-рэ разделым:

иа 1-рэ пункт мыщ тетэу икIэрыкIэу къэтыгъэнэу:

«1. Мы ШIыкIэм иа I-рэ раздел иа 2-рэ, иа 3-рэ пунктхэм зигугъу къашIыхэрэм унэ ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхьагъэу федеральнэ бюджетым имылькыу шыщ Адыгэ Республикэм и республикэ бюджет къызэрэIуIлэрэм елытыгъэу зэтыгъо ахьщэ Iэпы-Iэгъур Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ реестрэхэм аха-гъэхьагъэхэм алэкIагъахьэх.»;

я 5-рэ пункт хэт пчъагъэу «8»-р пчъагъэу «4»-кIэ зэблэхьыгъэнэу;

д) ветеранхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, сабий сэкъатхэр зэрыс унагъохэу зипсэукIэ амалхэр нахьышIу зыфащIынэу зытефэхэрэм федеральнэ бюджетым имылькыу шыщ зэтыгъо ахьщэ Iэпылэгъу алэкIэгъэхьэгъэнымкIэ социальнэ Iэпылэгъу зэрарагъэгъотырэ ШIыкIэм игуадзэхэу N 1-мрэ 2-мрэ кIуачIэ ямыIэжыгъэу лъытэгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм шегъэжы-гъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПИЛ Мурат
къ. Мыекъяупэ,
Ионьгъом и 9, 2010-рэ илъэс
N 104

Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Урысые Федерацием и Уполномоченнэ 2009-рэ ильэсымкIэ идоклад (Положение шъхьалэхэр)

1. Цыфхэм зыкызырэтфагъэзэгъэ пчъагъэм-рэ ахэр зыгъэгумэкIыштыгъэ Ioфыгъохэмрэ

2009-рэ ильэсым гъогогъу 54046-рэ Уполномоченнэм зыкызыфагъэзагъ, ащ шыщэу 32043-р тхъаусыхэ тхылъкIэ.

ЯтIонэрэ тхъаусыхэ тхылъ пэпчэ зыфэгъэхьыгъагъэр ышъхьэкIэ цыфым ифитыныгъэхэр зэраукъохэрэр ары. ЯплIонэрэ тхъаусыхэ тхылъ пэпчэ социальнэ-экономикэ фитыныгъэхэр зэраукъохэрэм афэгъэхьыгъагъ. Ныхэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ яIoфыгъохэмкIэ 2009-рэ ильэсым зыщанэкIэ нахьыбэу тхъаусыхэ тхылъхэр кырахьылагъэх. Цыфхэм яполитикэ, культурнэ фитыныгъэхэр нахь макIэу аукуагъэх. ПсэумкIи тхъаусыхэ тхылъэу кьалэкIэхьагъэхэм япроцент 1.6-рэ ыкIи япроцент 0.6-рэ ахэр зэрэхьуэр.

2. IoфшIэнымкIэ фитыныгъэу шыIэхэр зэраукъохэрэр

IoфшIэпIэхэр язгытырэ нэбгырабэмэ лэжъакохэм яфитыныгъэхэр аукох IoфшIэнымкIэ амалэу шыIэхэр нахь дэи ашIыхэзэ ыкIи ялэжъапкIэ кьащагъагъэх. Законом дэхыхэзэ, пчъагъэм кыщагъагъэу аIoзэ, ахэм IoфшIэпIэхэм кьауагъэкIыхэрэм япчъагъэ хэ-хьуагъ. Лэжъакохэм яфедэхэр кьыдэлъытэгъэнхэм атегъэпсыхьэгъэ правовой амалхэр зэрахьахэрэп Iоми хьушт. Мы лэжъакохэм профсоюзхэм яIoфшIэни уигъэрэзэрэп.

Забастовкэхэр зэхэщэгъэнхэмкIэ ищыкIэгъэ псэоу IoфшIэнымкIэ Кодексым ия 410-рэ статья кышчы-дэлъытагъэхэр бгъэцэкIэн плэкIыштыт. Забастовкэ ашIынымкIэ фитыныгъэхэу Конституцием кьаритыхэрэр законодательствэм икьоу кьызырэщыдэ-мылгытагъэхэмкIэ лэпсэ гъэнэфагъэ шыIэн.

3. Социальнэ фIо-фашIэхэр афэгъэцэкIэгъэнымкIэ ыкIи медицинэ IэпыIэгъу ягъэгъо-тыгъэнымкIэ фитыныгъэхэр зэраукъохэрэр

Пенсие дэгъу кьаратыным пае лэжъэпкIэ зэфэмь-дизхэр зыIукIэрэ IoфшIэхэм а пенсией кьазэрафа-лгытэгът шапхьэхэр гъэнэфэгъэнхэ фае. Ныбжыр зэрикъугъэм елгытыгъэу пенсие анахь макIэу ыкIи анахь инэу аратырэр законодательнэу гъэнэфэгъэн фае. Социальнэ пенсиейхэр непэ урыпсэунымкIэ анахь ахьшэ макIэу ищыкIагъэм рапхын фае.

Сэкъатныгъэ зилэхэм IoфшIэпIэ чыпIэхэр кьафэгъотыгъэным иIoфыгъо зэшIохыгъэн фаехэм ащыщ. Сэкъатныгъэ зилэхэм IэпыIэгъу зэраратырэ програм-мэхэр анахьэу анаIэ зытырагъэтыхэрэм ахагъэхьан, кьэнэжыырэ мылкъур арымырэу, мылкъушхо ахэм апэIуагъэхьан фае.

ООН-м и Конвенциеу сэкъатныгъэ зилэхэм яфи-тыныгъэхэм афэгъэхьыгъэм Урысые Федерациер 2008-рэ ильэсым иIoныгъо мазэ кIэтхэгъагъ нахь мышIэми, джы кьызнэсыгъэм ар аухэсыгъэп.

4. Мылъу яIэнымкIэ фитыныгъэхэр зэраукъохэрэр

ПэшIорыгъэшъэу ыкIи икьоу мылкъур зафы-рагъэкъужыкIэ, кьэралыгъо е муниципальнэ шы-кIагъэхэм апае цыфхэм ямылкъу агъэфедэн алъэ-кIынэу Урысые Федерацием и Конституцие кышчы-дэлъытагъ. Ау кьэралыгъо, муниципальнэ шыкIа-гъэхэм ахахьэхэрэр зэрагъэнэфэгът шапхьэхэр за-кондательнэу кьыхэхыгъэн фае.

ПсэолъэшIыным фэгъэзэгъэ инвесторхэм зэзэгъы-ныгъэхэр (контрактхэр) адашIыхэзэ, фэтэрыбэу зэ-хэт унэхэм яIухыжыны епыхыгъэ Ioфыгъор зэшIуахы. Ау фэтэрхэр зиягъэхэм нэмыкI псэупIэхэр кьафэгъотыгъэнхэмкIэ инвесторхэм япшъэрылхэр икьоу агъэцакIэхэрэп. ЧыпIэ зыгъэлорышIэжынымкIэ органхэмрэ кьэралыгъо хабзэм иорганхэмрэ инве-стиционнэ контрактхэм ягъэцэкIэн гъунэ зэрэлъафы-рэр агъэлъшыны, унэе инвесторхэм яискхэу цыфхэм ямылкъу аIыхыгъэным фэгъэхьыгъэхэм ахэмыплъэн-хэу гъэпсыгъэн фае.

5. Политикэ фитыныгъэхэмрэ шъхьафит-ныгъэхэмрэ зэраукъохэрэр

ЧыпIэ хэдзынхэм пэшIорыгъэшъэу голосованиер зэрашызэхашэрэмрэ открепительнэ удостове-рениемкIэ голосованиер зэрэагъэкIокIырэмрэ уигъэ-рзэнэу шытэп. Ахэр нахьышIоу зэхэщэгъэнхэ фае, открепительнэ удостоверениехэм ябланкхэр блэкI зимыIэу отчет зыфашIырэ документхэм ахалытэгъ-хэзэ, ахэм яхьыщы документ нэпIхэр агъэфедэн-хэм шыухьумэгъэнхэ фае.

Участкэ хэдзэкIо комисионерхэр нэмыкIэу зэхэщэгъ-хэмэ хьунэу, присяжнэ заседательхэр кьызырэхыхы-хэрэ шыкIэр мыщ дэжымы шыгъэфедэгъэмэ хьунэу игъоу тэлъэгъу.

6. Зыфэ дин алэжъынымкIэ фитыныгъэр зэраукъорэр

Урысыем юстициемкIэ и Министерствэ кьэралы-гъо дин экспертизэхэм афэгъэзэгъэгът Эксперт

совет шызэхэщэгъэным Уполномоченнэм дырегъаш-тэ. Эксперимент фэдэу курсэу «Дин культурэхэмрэ светскэ этикэмрэ альапсэхэр» зыфиIорэр регион заулэмэ ащягъэхьыгъэным Уполномоченнэм дыре-гъаштэ.

Тикъэралыгъо ипшъэрылхэр шъхьалэр — нэмыкIхэм ядин шIошъхьуныгъэхэм уасэ афашIэу цыфхэр плугъэнхэр ары.

7. Кошын Ioфымрэ гражданствэмрэ альэны-кьокIэ цыфым ифитыныгъэхэр зэраукъохэрэр

Тихэгъэгъогухэу IэкIыб кьэралхэм ашыпсэхуэрэм УФ-м кьагъэзэжынымкIэ IэпыIэгъу зэраратырэ кьэралыгъо программэр тфэгъэцэкIагъэп. 2007—2009-рэ ильэсхэм мы программэм тетэу тихэгъэгъогу мин 300-мэ Урысыем кьагъэзэжыны фаеу шыты-гъэмэ, кьэзыгъэзэжыгъэр нэбгырэ мин 15-м ехьу ныIэп. СССР-м игражданщыгъэхэм Урысые Феде-рацием игражданствэ кьызырэкIо шыкIэм тетэу кьа-зэраратыштыгъэр 2009-рэ ильэсым зэрэтырахы-жыгъэм изэрар кьэкIуагъэу Уполномоченнэм елгы-тэ. Ащ ишIошIыкIэ, СССР-м игражданщыгъэхэу Урысыем шыпсэхуэрэр — консульскэ, паспорт-визэ, миграция кьулыкьухэм яIoфышIэхэм ашIыгъэ хэукьо-ныгъэхэм кьахэкIэу лъапсэ ямыIэу урысые паспорт-хэр зэрэтыгъэхэр — УФ-м игражданхэу лыгъэгъэн-хэ фае.

8. Сабыйхэм яфитыныгъэхэмрэ яфедэхэмрэ кьыдэлъытэгъэнхэр

Хэгъэгум ирегионыбэмэ сабыйхэм кьазэрэдекIо-кIыхэрэм пае ахьшэ IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ, сабый быдзашъо зилэхэм, сабый кьэхьугъагъэхэм, кIэлэ-цIыкIухэм фэгъэкIотэныгъэхэр афэшIыгъэнхэмкIэ кьыныгъохэр кьашъуцух.

КIэлэцIыкIухэм яфедэхэр кьэгъэгъунэгъэнхэм атегъэпсыхьагъэу судхэм аштэгъэ унашъохэр загъо-рэ амыгъэцакIэу кьыхэкIы. Ар зэпхыгъэр законода-тельствэм шыкIагъэхэр зэрилэхэр ыкIи суд приставхэр яIoфшIэпIэ зэремыгугъухэрэр ары.

9. ДзэкъулыкьушIэхэмрэ дзэ кьулыкьум ашэ-нэу шытхэмрэ яфитыныгъэхэр зэраукъохэрэр

ДзэкъулыкьушIэхэм яфитыныгъэхэр кьыдэлъы-тэгъэнхэмкIэ Ioфыгъоу кьэуцухэрэр: уставхэм кьы-далгытэрэ зэфыштытIэхэм зэрарымыгъуазэхэрэр, якъулыкьу IэнатIэхэр ашъхьэ ифедэ пае зэрагъэфе-дэрэр, дзэ кьулыкьум емыпхыгъэ IoфшIэхэр зэрарагъэгъэцакIэхэрэр, дзэ медицинэ учреждение-хэр ыкIи нэмыкIхэр зэрэзэхэгъэкIыжыкьыхэрэм япхыгъэ Ioфыгъохэр.

КъулыкьушIаплэм IуагъэкIырэ дзэкъулыкьушIэхэм псынIэу унэ кьафамыгъотэу кьыхэкIы. Кьэралыгъо псэупIэ сертификатхэм ясистемэ шIогъэшхо кьыты-рэп.

Шалъэр имыкIэу дзэм кьулыкьур цызыхьыхэрэр контрактхэм акламыгъэгъэнхэу гъэпсыгъэн фае.

10. Хьапсхэм ыкIи бзэдэжIагъэхэр зезыхьа-гъэхэр зыщалыгъэхэр нэмыкI чыпIэхэм адэхэм яфитыныгъэхэр зэраукъохэрэр

Хьапсдэхэм пкIэ хэмылэу Ioф зэрарагъашIэрэр хэукьоныгъэшхоу шыт. УФ-м и УИК ия 118-рэ ста-тья ия 1-рэ Iахь тетэу штрафной изоляторым кьызыкIыжыкIэ нэужи хьапсдэхэм ягупсэхэм охь-тэ кьыхэкIэ аIуIэхэм ифитыныгъэ ялэжыштыт. Ащ зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэн фае.

2007-рэ ильэсым УФ-м и УИК ия 73-рэ статья фашIыгъэ зэхьокIыныгъэхэм кьыдалгытэ хьапс зы-тыралхьэхэрэр УФ-м исыд фэдэрэ субъекти пшы-ныжэ ашыхьыну агъэкIонэу. Апэрэ редакция нахь тэрэзыгъэу, ар зыпкэ игъэуцожыгъэн фаеу тэлъы-тэ.

11. Цыфыр псэунымкIэ, ишъхьафитыныгъэ, ышъхьэкIэ ифедэхэр, ынапэ кьэухьумэгъэн-хэмкIэ хабзэм кьыдилгытэрэ фитыныгъэхэр зэраукъохэрэр

Цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэ шъхьалэхэмрэ кьэухьумэгъэнхэм яхьылIэгъэ Конвен-цием игъусэ протоколэу N 6-м кьышчыдэлъытагъ цыфхэм укI атыралхьэ мыхьунэу. Урысыер мы протоколым кIэтхэгъах, ау джы кьызнэсыгъэми ар аухэсыгъэп. УФ-м и Конституционнэ Суд 2009-рэ ильэсым шэкIогъум и 19-м ышIыгъэ унашъом зэритымкIэ, УФ-м и Уголовнэ кодексэу цыфхэм укI ателъхьэгъэным ехьылIагъэм иположениехэр джы-дэдэм агъэфедэхэ хьуштэп. УФ-м и Конституцион-нэ Суд мы иунашъо Уполномоченнэм дыригъаштэ-зэ, зигугъу кьэтшыгъэ протоколэу N 6-р ухэсыгъэн фаеу игъоу елгытэ.

Федеральнэ законэу «О персональных данных» зыфиIорэр заштэм цыфым ифитыныгъэхэм якъэухьумэнкIэ лъэбэкьушхо ашIыгъ.

12. Яфедэхэр зафэу судым кьыухьумэнхэу фи-тыныгъэ зэралэр

Урысыем исудопродуцировствэ икьоу дунэе шапхьэ-хэм адиштэрэп. Цыфхэм яфедэхэр зафэу судым кьыухьумэнхэмкIэ фитыныгъэу ялэхэр зэраукъорэр цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Европекскэ Судым бэрэ ыгъэунэфэу хьугъэ.

13. ЗэрищыкIагъэм лыкIахьэу цыфхэм яфе-дэхэр кьэралыгъом кьыухьумэнхэу фитыныгъэ зэралэр

Цыфхэм яфитыныгъэхэм якъэгъэгъунэн фэгъэ-зэгъэ кьэралыгъо органхэм загъорэ а фитыныгъэхэм ащышхэр аукох.

ХэбзэухьумэкIо органхэм яIoфшIэпIэ шIуагъэу кьы-тырэр джыдэдэм тэрэзэу ауплэкIурэп. Цыфхэм яшIошIхэр IэубытыпIэ кьызыфашIыхэзэ, ахэм яIoфшIэпIэ шIуагъэу кьытырэм уасэ фашIын фае.

14. Цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафит-ныгъэхэмрэ яхьылIэгъэ законодательствэр нахьышIу шыгъэныр

Законодательнэ инициативэм ифитыныгъэ Упол-номоченнэм иIэп. Законодательствэр нахьышIу шыгъэным тегъэпсыхьэгъэ IoфшIэныр ащ зэхэщэ законодательнэ инициативэм ифитыныгъэ зилэ субъек-тхэм зафигъазэгъэ.

Законодательствэр нахьышIу шыгъэным ехьы-лIэгъэ предложение 42-рэ, федеральнэ законхэм япроектхэмкIэ правовой лъэныкъомкIэ зэфэхьысыжэ зыщашIыгъэ тхылъ 15, Конституционнэ Судым ису-дьяхэм закьызэрафагъэзагъэмкIэ зэфэхьысыжэ зыщашIыгъэ тхылъи 7 2009-рэ ильэсым Уполномо-ченнэм законодательнэ инициативэм ифитыныгъэ зилэ субъектхэм алэкIыгъэхьагъ.

15. Урысые, дунэе хэбзэухьумэкIо органхэм гъусэныгъэ адэшIыгъэныр

УФ-м и субъект 51-мэ цыфым ифитыныгъэхэмкIэ уполномоченнэхэм Ioф ашашIэ. Урысыем и субъек-ти 10-мэ законхэр ашаштагъэх, ау джыри уполномо-ченнэхэр ашагъэнэфагъэхэп.

Координационнэ Советым игъоу зэрилгытэрэм тетэу Урысые Федерацием и субъектхэм цыфым ифитыныгъэхэмкIэ уполномоченнэхэм зэпхыныгъэ ашашашIы. 2009-рэ ильэсым Координационнэ Со-ветым Iогъогогъо зэхэсыгъо иIагъ.

Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэм дэжэ шызэхэщэгъэ Экспертнэ советым обществен-нэ объединениехэм гъусэныгъэ адыриI.

IэкIыб кьэралхэм ащыпсэрэ урысые гражданхэм яфитыныгъэхэр кьыдэлъытэгъэнхэм, джащ фэдэу кьэралыгъо хэбзэухьумэн IoфшIэным иопытэу шыIэмкIэ зэхьожыныхэм афэшI Уполномоченнэм цыфым ифитыныгъэхэм якъэухьумэн фэгъэзэгъэ лъэпкэ учреждениехэу дунаим ихэгъэгъу 50-м ехьу-мэ ащызэхэщэгъэмэ зэпхыныгъэ адыриI.

16. Урысыем игражданхэм яфитыныгъэхэр IэкIыб кьэралхэм кьазэрэцаухьумэхэрэр

Урысыем игражданхэу тапэкIэ нэмыкI кьэралы-гъохэм игражданхэм аготхэгъагъэхэм азыфагу кьы-хьэрэ зэмызэгъыныгъэхэм афэдэх нахьыбэрэмкIэ 2009-рэ ильэсым Уполномоченнэр зэрихьылIагъэр. Ахэр — сатыу зышIырэ флотым иморякхэу Урысыем игражданхэм яфитыныгъэхэр кьыдэлъытэгъэнхэм, Уры-сыем игражданхэу ренэу Тыркуем шыпсэхуэрэм яфи-тыныгъэхэр мыукогъэнхэм япхыгъэ Ioфыгъохэр ары.

17. Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Европекскэ Судым гъусэныгъэ дэшIыгъэныр

Цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэрэ кьэухьумэгъэнхэ зэрэфаем ехьылIэгъэ Конвенцием игъусэ протоколэу N 14-р — цыфым ифитыны-гъэхэмкIэ Европекскэ Судым зэхьокIыныгъэ фэ-шыгъэныр кьыдэзылгытэрэр — Урысыем шыухэ-сыгъэным Уполномоченнэм кьыдырегъаштэ.

Урысыем и МИД кьызыритырэмкIэ, Урысыем шыпсэхуэрэм ятхъаусыхэ тхылъхэм япроцент 40-р Европекскэ Судым Iэклэхьанхэр кьызыхэкIырэр уры-сые судхэм яунашъохэр зэрамыгъэцакIэхэрэр ары. Урысыем шызэхэгъэуцорэ тхъаусыхэ тхылъхэм ямып-хыгъэ IoфхэмкIэ Европекскэ Судым иунашъохэм яхьылIэгъэ кьэбархэр урысые судхэм алэклагъэхьанхэ фаеу Уполномоченнэм елгытэ.

18. Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномо-ченнэм имедаль УФ-м зэрэащыратырэм ехьы-лагъ

Цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэхэмрэ кьэухьумэгъэнхэм атегъэпсыхьагъэу цыфым ифи-тыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэм имедалэу «ШIу шъушIэным шъудэгъуI» зыфиIорэр тыгъэгъазэм и 10-м — цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Декларациер заштэгъэ мафэм — УФ-м шафагъэшъуашэ.

Мыщ фэдэ медаль афагъэшъошагъ хэбзэухьума-кIохэу блэкIыгъэ ильэсым зидунай зыхьожыгъэхэу Наталья Эстемировами (Чэчэн Республика) Макшарип Аушевми (Ингушетия).

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэху «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъоджэ учреждениехэм 2006 — 2010-рэ илъэсхэм хэхъоныгъэу ашыщтыр», «Адыгэ Республикэм икьуаджэ 2003 — 2010-рэ илъэсхэм социальнэ лъэныкъомкIэ хэхъоныгъэу ышыщтыр» зыфилохэрэм ягъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет кыгъэхъазырыгъэ къэбарым фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэху «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъоджэ учреждениехэм 2006 — 2010-рэ илъэсхэм хэхъоныгъэу ашыщтыр», «Адыгэ Республикэм икьуаджэ 2003 — 2010-рэ илъэсхэм социальнэ лъэныкъомкIэ хэхъоныгъэу ышыщтыр» зыфилохэрэм ягъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет кыгъэхъазырыгъэ къэбарыр (культурэм и Унэху кьуаджэхэм адэтхэр къэгъэнэжыгъэнхэм епхыгъэ IофыгъохэмкIэ) кыдэлъытэгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет игъо фэлъэгъугъэнэу:

1) гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу

«Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъоджэ учреждениехэм 2011 — 2014-рэ илъэсхэм хэхъоныгъэу ашыщтыр» зыфилохэр 2010-рэ илъэсхэм зэхигъэуцонэу ыкIи ыгъэхъынэу;

2) культурэм икъоджэ учреждениехэм къахиубытэрэ унэхэр гъэцэкIэжыгъэнхэмкIэ, хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнымкIэ, ахэм ямылкъу-техникэ базэ гъэпытэгъэнымкIэ Iофтхъабзэхэр зигутгъу къэтшыгъэ программэм кышшылдыгъэнхэу;

3) программэм игъэцэкIэн ишыкIэгъэ мылкъур экIэ пIэугъэхъэгъэным ыналэ тыригъэтынэу.

3. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъоджэ учреждениехэм 2006 — 2010-рэ илъэсхэм хэхъоныгъэу ашыщтыр» зыфилохэрэм кыдылдыгъэу Iофтхъабзэхэр

зэшIохыгъэ хъунхэм пае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомиссие зэхэщэгъэнэу, ащ хэхъаштхэр гуаджэм диштгъу ухэсыгъэнхэу.

4. Комиссием Iофгъу ышIагъэм фэхъугъэ кIэуххэм яхьылIэгъэ къэбарым 2010-рэ илъэсхэм тыгъэгъазэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыгъэ шыхэплъэнхэу.

5. Мы унашгъор къэбар жугъэм иреспубликэ амалхэм кыхъагъэутыгъэнэу.

6. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашгъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 30, 2010-рэ илъэс N 1463

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъоу N1463-р зытетгъу 2010-рэ илъэсхэм мэкъуогъум и 30-м аштагъэм игуадз

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъоджэ учреждениехэм 2006 — 2010-рэ илъэсхэм хэхъоныгъэу ашыщтыр» зыфилохэрэм кыдылдыгъэу Iофтхъабзэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъухэрэм иуплъэкIун фэгъэзгъэщт комиссием хэтхэр

1) Письмак Сергей Григорий ыкьор — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм культурэмкIэ, спортымкIэ, СМИ-мкIэ ыкIи общественнэ организациехэм адырIэ зепхыныгъэхэмкIэ икомитет итхьаматэ игуадз, комиссием итхьамат;

2) Безусько Татьяна Сергей ыпхъур — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэдзыпIэ кой зыкIымкIэ идепутат;

3) Пэнэшгъу Руслан Хъатыгъу ыкьор — Адыгэ

Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэдзыпIэ кой зыкIымкIэ идепутат;

4) Серова Ольга Алексей ыпхъур — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм Красногвардейскэ районымкIэ зы мандат зилэ хэдзыпIэ коеу N 6-м ыцIэкIэ идепутат;

5) ШъуашIэкIо Аминэт Шъбанэ ыпхъур — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ игуадз (зэрэзэгъыхэрэм тетгъу);

6) КIэрмыт Мухьдин Мэдинэ ыкьор — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм Тэхьутэ-мыкьое районымкIэ зы мандат зилэ хэдзыпIэ коеу N 23-м ыцIэкIэ идепутат;

7) Шъхьэлэхъо Аскэр Асхъадэ ыкьор — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, связымкIэ ыкIи ЖКХ-мкIэ икомитет итхьамат.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламент зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехьылIагъ

2009-рэ илъэсхэм мэзэм и 9-м номергъу 8-ФЗ зытетгъу кыдэкIыгъэ Федеральнэ законгъу «Къэралыгъо органхэм ыкIи чIыпIэ зыгъэорышIэжыным иорганхэм яIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр цIыфхэм кызфагъэфедэнхэ алъэкIынэу гъэпсыгъэным ехьылIагъ» зыфилохэрэм зэригъэнафэрэм тетгъу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламентгъу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2006-рэ илъэсхэм бэдзэогъум и 26-м номергъу 135-ГС зытетгъу ышIыгъэ унашгъомкIэ ыгъэхъыгъэм (Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Ведомостхэр, 2006, N 6, N7; 2007, N 18; 2008, N 23,26, 32; 2009, N 40, 2010, N 45, N 47) кыкIэлъыкIорэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) кыкIэлъыкIорэ мэхъанэр зилэ статьякIэу 33¹-р хэгъэхъожыгъэнэу:

« Я 33¹-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыкIи ащ икомитетхэм язэхэсыгъохэм гражданхэр (физическэ лицэхэр), ахэм ахэхъэх организациехэм (юридическэ лицэхэм), общественнэ объединениехэм, къэралыгъо органхэм ыкIи чIыпIэ зыгъэорышIэжыным иорганхэм ялIыкIохэр ачIэсынхэ зэралъэкIышт шIыкIэр

1. Гражданхэр (физическэ лицэхэр), ахэм ахэхъэх организациехэм (юридическэ лицэхэм), общественнэ объединениехэм, къэралыгъо органхэм ыкIи чIыпIэ зыгъэорышIэжыным иорганхэм (ыужкIэ гражданхэкIэ ыкIи организациехэм ялIыкIохэкIэ тяджэшт) ялIыкIохэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыкIи ащ икомитетхэм язэхэсыгъохэм, мыщ кыкIэлъыкIорэм фэдэхэр хэмыхтхэу, ачIэсынхэ фитых:

1) зэхэсыгъор зэфэшIыгъэ шIыкIэм тет зыхъукIэ;

2) зытегушыIэштхэ къэбарыр куп макIэм нэмыкIэ лIагъэлъэсы мыхъушгъу гъэпсыгъэмэ;

3) цIыфхэр чIэсынхэм ишыкIэгъэ зэхэщэн-техническэ амалхэр щымылэхэ зыхъукIэ.

2. Гражданхэм ыкIи организациехэм ялIыкIохэм къэбарыр алъыгъэлъэсыгъэным пае, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыкIи ащ икомитетхэм зифэшъошэ язэхэсыгъо иповесткэ ипроект, джаш фэдгъу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо зыщылIэшт уахътэм ехьылIэгъэ къэбарыр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иофициальнэ Интернет-сайт <http://gshra.ru> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыгъо зыщылIэшт мафэр къэсынкIэ мэфитф къэнагъэу ыкIи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитет изэхэсыгъо зыщылIэшт мафэр къэсынкIэ мэфитф къэнагъэу регъахэу.

3. Гражданхэу ыкIи организациехэм ялIыкIохэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо чIэсы зышIоигъохэм ифэшъошэ регистрационнэ формэр (ыужкIэ заявкэкIэ теджэшт) агъэхъазырыш, Адыгэ Республикэм и Къэ-

ралыгъо Совет — Хасэм и Интернет-сайтгъу <http://gshra.ru> рагъахэу. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм зэхэсыгъо зялэшт мафэр къэсынкIэ мэфитф къэнагъэу сыхъатыр 18.00-м зягъэ-тхыгъэным ипIалэу ухыгъэ мэхъу.

4. Гражданхэм ыкIи организациехэм ялIыкIохэм язаявкэхэу кьалукIагъэхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ рахьылIэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо чIэсынхэ зэралъэкIыштым (зэрамылэкIыштым) ехьылIэгъэ унашгъо ышIыным фэшI.

5. Гражданхэр ыкIи организациехэм ялIыкIохэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъохэм ачIэсынхэ зэралъэкIыштыр гъуунэфыгъэным пае кыдалдыгъэх санитарнэ нормэхэу ыкIи шапхъэхэу шIэхэр, тIысыпIэ чIыпIэу щылэхэр е зэрымыхъухэр.

6. ЗыгорэкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъохэм ачIэсы зышIоигъо гражданхэу ыкIи организациехэм ялIыкIохэу заявкэ кьэзытыгъэхэм япчъагъэ зэхэсыгъор зыщылIэштым тIысыпIэу илэхэм анахьыбэмэ, гражданхэу ыкIи организациехэм ялIыкIохэу зызаявкэхэр нахкIасэу кьалыгъэлъэсыгъэхэр зэхэсыгъом чIагыгъэхъаштхэу унашгъо ашIы.

7. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо чIагъэхъашт гражданхэу ыкIи организациехэм ялIыкIохэу агъэнэфагъэхэм яспискэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм зэхэсыгъор зялэшт мафэм ыпэрэ мафэм сыхъатыр 16.00-м нахкIасэ мыхъугъэу Интернет-сайтхэм рагъахэу.

8. Адыгэ Республикэм и Президент, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр ыкIи Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зычIэт административнэ унэм гражданхэр ыкIи организациехэм ялIыкIохэр чIагъахъэх пропуск режим шIыкIэу агъэфедэрэм тегъэпсыкIыгъэу. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм зэхэсыгъор зялэшт мафэм гражданхэр ыкIи организациехэм ялIыкIохэр чIагъахъэх зыщышхэр кьэзыгъэнэфэрэ документыр кьызатгъэлъагъокIэ.

9. Гражданхэм ыкIи организациехэм ялIыкIохэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо рагъэжыным ыпэкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат иIофшIэхэу рагъэблэгъагъэхэр зытхыхэрэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо кьызэрэкIуагъэхэр арагъэтхы.

10. Гражданхэм ыкIи организациехэм ялIыкIохэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэхэсыгъохэр зыщышIыхэрэ залым ыкIи комитетхэр зыщызэхэсыхэр унэхэм тIысыпIэ щытыгъэныр ыкIи ахэр зэрэзекIонхэ фэе шIыкIэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат егъэтэрэзы.

11. Гражданхэу ыкIи организациехэм ялIыкIохэу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ащ икомитетхэм язэхэсыгъо хэлажэхэрэм общественнэ чIыпIэхэм зэрашызекIохэрэ шапхъэхэр агъэцэкIэнхэ пае. Ахэр заукьохэкIэ, гражданхэр ыкIи организациехэм ялIыкIохэр зэхэсыгъор зыщылIорэ унэм чIагъэкIынхэ ыкIи Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ язаконодательствэ агъэнэфэрэ шапхъэхэм атегъэпсыкIыгъэу пшъэдэкIыжэ арагъэхъын алъэкIышт.»

2) я III-рэ едзыгъом кыкIэлъыкIорэ мэхъанэр зилэ я 9-1-рэ шъхъэр хэгъэхъожыгъэнэу:

« Я 9¹-рэ шъхъэр. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр цIыфхэм кызфагъэфедэнхэ алъэкIынэу гъэпсыгъэным изэхэщэн

Я 83¹-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр цIыфхэм кызфагъэфедэнхэ алъэкIынэу гъэпсыгъэным изэхэщэн

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр (куп макIэм ышIэн ыльэкIышт къэбархэр хэмыхтхэу) алъыгъэлъэсыгъэнхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат Урысые Федерацием изаконодательствэрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ атегъэпсыкIыгъэу зэхэщэ.

2. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр алъыгъэлъэсыгъэ зыхъукIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат ишыкIэгъэ къэбархэр Iэклагъэхъанхэм пае ахэм акIэупчIэн фит.

3. Урысые Федерацием изаконодательствэрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ атегъэпсыкIыгъэу къэбархэр зыгъэфедэхэрэм фитыныгъэу ялэхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат аригъэгъотынхэр ипшъэрлы.

Я 83²-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр агъэфедэнхэ алъэкIынэу гъэпсыгъэныр зэхэщэгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат иструктурнэ подразделениехэр зэрэздэлэжэхэрэ шIыкIэр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIофшIэн ехьылIэгъэ къэбархэр агъэфедэнхэ алъэкIынэу гъэпсыгъэныр зэхэщэгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат иструктурнэ подразделениехэр зэрэздэлэжэхэрэ шIыкIэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат и Пашэ егъэнафэ.»

2. Мы унашгъом кIуачIэ илэ мэхъу официалнэу кызыхаутыгъэ мафэм кышшыллагъэу мэфитшI зытешIэкIэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 30, 2010-рэ илъэс N 1464-ГС

**Псынклэу, членагъэ фэмышъоу
лэжьигъэр гутхыжьи!**

Сурэтым итыр: «Енисеим»
Юф езыгъэшлэрэ комбайнерэу
Григорий Пироженкэр.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкьырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилгэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
АУЛЪЭ
РУСЛЪАН

Редакциер
зыхэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыж зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлоры-
шланI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыж ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажэхэр-
рэмрэ яеплъыкIэ
зэтемыфэн ылгэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхъа-
жыхэрэл.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ИОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4480
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2073

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

АСКЭРБЫЙ, уипщынэ бэрэ орэбзэрабзэ!

ТелефонкIэ къатыгъ. Урысыем
изэнэкъокъоу «Играй, гармонь»
зыфилоу лъэпкъ искусствэм ило-
фышIэхэр зыхэлажэхэрэм дү-
нэ мэхъанэ раты. Шэуджэн
районым щыпсэурэ пщынаоу
Унэрыкъо Аскэрбий адыгэ орэ-
дышъохэр Новосибирскэ щы-
клогъэ зэлукIэм щигъэлугъэх,
лауреат щытхуцIэр къыфагъэ-
шъошагъ.

Тыпфэгущо, Аскэрбий! Уипщынэ
бгъэбзэрабзэу Адыгэ Республикэм
ищытху дунаим щыпIэтынэу пфэтэ-
ло. Опсэу, Аскэрбий, бэгъашIэ охъу!

Сурэтым итыр: пщынаоу Унэрыкъо
Аскэрбий.

Испаниер я 8-рэ чемпион

Дунаим футболымкIэ изэ-
нэкъокъухэр мазэм къыклоцI
ЮАР-м щыкIуагъэх. Фина-
лым Испаниерэ Голланди-
ерэ щызэлукIагъэх. Пчъа-
гъэр 1:0-у Испанием икоман-
дэ теклоныгъэр къыдихи,
дышъэ медальхэр фагъэшъо-
шагъэх. Голландием ятIо-
нэрэ чыплэр ыхыгъ, Герма-
нием икомандэ джэрз ме-
дальхэр къыдихыгъэх.

Испаниер хэгъэгухэмкIэ я 8-рэ
чемпион хугъэ. НахъыпэкIэ Уруг-
вай, Бразилиер, Аргентинер, Анг-
лиер, Франциер, Италиер, Германи-
ер дунаим футболымкIэ ичемпион
хугъагъэх.

Голландиер гъогогъуищэ фина-
лым хэфагъ, ау дышъэ медальхэр
зыкIи къыдихыгъэхэп.

Х. БАЛАДЖИЯН И КУБОК

къэухъумэгъэнхэм, ныбжьыкIэхэм
пIуныгъэ дэгъу ятыгъэным тапы-
лышт, тапэкIи спорт зэнэкъокъу-
хэр зэхэтщэштых, — къытиIуагъ
Блэгъожь Арамбий.

Христофор Баладжиян иIахъыл-
хэм ащыщэу Гаянэ Георгиади зэ-
хэщакIомэ, футбол командэхэм
лъэшэу зерафэразэр гъэзетымкIэ
цыфмэ къатIо зэрэшIоигъом ты-
щигъэгъозагъ.

Зэнэкъокъухэм ясудья шъхьалэу
Шэуджэн Хъасамбий зэхэщакIохэр
фэразэх, агу къадеIэу «тхъауегъэ-
псэу» раложьыгъ.

Х. Баладжиян фэгъэхыгъэ ящэ-
нэрэ зэнэкъокъухэр къэкIошт илгъэ-
сым зэхэщэнхэ ямурад.

Сурэтыр зэнэкъокъум къыщы-
тырахыгъ.

Журналистым фызэхашцэ

Гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» («Адыгейскэ правдэм») иредатор шъхьалэу илгъэсыбэрэ щытыгъэ Христофор Баладжиян фэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэр республикэ стадионым футбол цыкIумкIэ щыкIуагъэх. Урысыем иполитическэ партией «Правое дело» зыфиIорэм икъутамэу АР-м щылэр зэлукIэгъухэм спонсор афэхугъ.

АР-м ирайонхэмрэ къалэу Мыекъуапэрэ якомандэхэр зэнэкъокъум хэлэжыагъэх. Адыгеим и Къэралыгъо Академическэ къэщокIо ансамблэу «Налмэсым» ифутбол команди илгъэпIэсэныгъэ ешIэгъухэм къащигъэлгъэуагъ. «Налмэсым» ихудожественнэ пашцэу, АР-м инароуднэ артистэу Къулэ Мыхъамэд къэлэпчъэIутэу ешIагъ, ащ ыкъуитIу, АР-м изаслуженнэ артистэу Бэрэдж Сыхъатбий, нэмыкIхэри дэгъоу ешIагъэх. Зы ешIэгъум къыклоцI гъогогъуиэхэ къэлэпчъэм Iэгъуаор дэдзэуи къы-хэIыгъ.

Урысымерэ Адыгеимрэ яза-
служеннэ тренерэу Хъот Юныс,
спортым иветеранхэу Артур Вар-
думян, Юрий Янчевскэр, Вла-
димир Клименкэр, Михаил Аф-
жиян, нэмыкIхэри апэрэ чыплэ-
хэм афэбэнагъэх. ХъэнэпIэ Юрэ
къэлэпчъэIут анахь дэгъукIэ зэхэ-
щакIомэ алгытагъ. Зэнэкъокъум
хэлэжыагъэмэ анахьыжыыр Юрий
Янчевскэр ары, анахьыкIэр Хъа-
титэ Алий, зэкIэми анахь дэгъоу

ешIэгъэ футболистэу къыхахыгъэр
Лъэцэр Адам. «Спорттурым» ар хэ-
тыгъ.

ЕшIэгъу уахътэр аухыгъэми, те-
клоныгъэр зыми имыеу зэп къы-
зэрэхэIыгъэр. Ащ фэшI пеналь-
тикIэ нахь лъэшыр къыхахыщыгъ.
«Спорттурым» ящэнэрэ чыплэр
фагъэшъошагъ. Финалым «Правое

дело» зыфиIорэр 4:1-у «Арапа-
тым» щытекIуи, Кубок шъхьалэр
къыщыдихыгъ. «Арапат» ятIонэрэ
хугъэ.

Гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иредатор шъхьалэу Валерий Кондратенкэрэ Урысыем иполитическэ партией «Правое дело» зыфиIорэм ишъолгыр организацией АР-м щылэмрэ ацIэкIэ Блэгъожь Арамбийрэ зэнэкъокъум хэлэжыагъэмэ къафэгущыIуагъэх, щытху тхылхэр, кубокхэр, нэмыкI шухъафтынхэр аратыжыгъэх.

— Спортымрэ физкультурэмрэ апыщагъэхэм япчъагъэ нахьыбэ шIыгъэным, шэн-хэбзэ дахэхэр

Нахь макIэ ухъугъэу уатекIощта?

«Мэщыкъу» Пятигорск — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 3:0, еплъыгъэр 500.

Бэдзэогъум и 10-м Пятигорскэ щызэлукIагъэх.
Зезыщагъэхэр: С. Иванов — Ростов-на-Дону, М. Шут-
тов — Новочеркасск, А. Чистяков — Азов.

Къэлапчъэм Iэгъуаор дэзыдзагъэхэр: Садиров — 11, Саф-
ронов — 28 (пенальтикIэ), 70.

«Зэкъошныгъэм» итренер
шъхьалэу Зеклогъу Муратэ къызэ-
ретиIуагъэмкIэ, ешIэгъур гъэшIэ-
гъонэу кIуагъэ. Пчъагъэр 0:3-у
тшIуахыгъэми, тифутболистхэм
гуетныгъэ къызыхамыгъэфагъэу
ылыгътэрэп. ТикъэлэпчъэIутэу
Шэуджэн Борисэрэ бысымхэм
яфутболистрэ зызэпэуцухэм Iэгъуа-
ом фэбанэхэзэ зэутэкIыгъэх.
Судьям пенальти зэригъэнэфа-
гъэр римыгъэкъоу я 26-рэ такы-
ктым Б. Шэуджэныр ешIапIэм
къыригъэкIыгъ.

П. Сафроновым пенальтир
ыгъэцакIи, пчъагъэр 2:0 хугъэ.
ЕшIэгъур аухынкIэ такыкъ 20
къэнагъэу «Мэщыкъом» щешIэрэ
П. Сафроновым пчъагъэр 3:0-м
нигъэсыгъ. «Зэкъошныгъэм» ифут-
болистэу Д. Павловыр бысымхэм
якъэлапчъэ благъэу екIолIагъ, ау
Iэгъуаор дидзэным фэшI амалы-
шIоу иIагъэр ыгъэфедэнэу ху-
гъэп. Тифутболистхэр, анахь ма-
кIэмэ, гъогогъуищэ къэлапчъэм
Iэгъуаор дэдзэнэу чыплэшIу иты-
гъэх, ау янасып къыхыгъэп.

Купым хэтхэр зэрешIагъэхэр:
«Динамо» — «Ангуст» — 0:0,
еплъыгъэр 8000, «Таганрог» —
«Дагдизель» — 2:0, еплъыгъэр
500, СКА — «Автодор» — 2:1,
еплъыгъэр 1000, «Беслан» —
«Астрахань» — 0:2, еплъыгъэр
1000, «Краснодар-2000» —
«Митос» — 3:1, еплъыгъэр 300,
«Торпедо» — «Черноморец» —
0:3, еплъыгъэр 3200, «Энер-
гия» — «Батайск» — 3:1
еплъыгъэр 1000.

Чыплэу зыхэщытхэр

Бэдзэогъум и 12-м ехъулэу ко-
мандэхэр чыплэу зыхэщытхэмрэ
очко пчъагъэу яIэмрэ.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

1. «Черноморец» — 39
2. «Торпедо» — 33
3. «Мэщыкъу» — 29
4. «Астрахань» — 25
5. «Энергия» — 24
6. «Краснодар-2000» — 23
7. «Кавказтрансгаз» — 22
8. «Зэкъошныгъ» — 20
9. «Беслан» — 20
10. «Дагдизель» — 15
11. «МИТОС» — 15
12. СКА — 15
13. «Батайск» — 14
14. «Ангуст» — 12
15. «Динамо» — 12
16. «Таганрог» — 10
17. «Автодор» — 7.

Бэдзэогъум и 16-м «Зэкъош-
ныгъэр» къалэу Беслан икомандэ
Мыекъуапэ щыIукIэшт.

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР